

El diccionari

Com és possible que Vicky Peña faci bé tants personatges?

Teatre Romea. Fins al 10 de febrer

“Al meu marit i als nostres fills els dedico aquesta obra acabada per compensar-los de l’atenció que degut a ella els he robat”. Una dedicatòria curta darrere de la qual s’amaga una realitat que va donar com a fruit el diccionari “*de uso del español*” de Maria Moliner. Una dona nascuda a l’Aragó a principis del segle XX i dotada d’una voluntat prou fèrria per culminar un projecte aleshores monumental, i per a molts esbojarrat, amb l’únic objectiu de dotar-nos d’una eina per guiar aquells que fan ús de l’idioma espanyol desmarcant-se amb

“ En les mans de Vicky Peña l’obra es transforma en un esdeveniment teatral

metodologia i organització de l’encarada Reial Acadèmia.

No hi ha dubte que Manuel Calzada Pérez va regirar papers sobre Moliner i poc a poc es va deixar posseir per l’esperit d’aquesta heroïna silenciosa de la llengua. I d’aquí va sortir *El diccionari*, la seva primera obra i un homenatge més que merescut que en les mans de Vicky Peña es transforma en un esdeveniment teatral.

Quina habilitat té l’actriu per camuflar-se darrere dels personatges! Qui diria que és la mateixa de *Follies* (2012), d’*Un tranvia llamado deseo* (2010) o d’aquella inoblidable *La reina de la bellesa de Leenane* (1998). Pura saviesa. Una composició detallista del personatge i una capacitat de commoure’ns il·limitada. No és tracta d’un gran paper, perquè la vida de Moliner no és una vida de grans cops dramàtics (cosir mitjons i pensar paraules), ni el seu caràcter gaire extravertit i molt menys vanitós. Ben al contrari, tal com l’ha pensat l’autor és una iaia, una dona de casa seva que estima el marit (Lander Iglesias) i els fills, entre els qui hi ha, bromeja, el diccionari.

Assegura l’autor que la seva vida va ser dura. Perquè poques dones podien ser llicenciades en Filosofia en aquells temps, perquè va patir la purga franquista i perquè la seva tasca no va tenir reconeixement immediat. Queda clar a la seva conversa inicial amb el metge (Helio Pedregal) a qui ha anat, preocupada per certs obllits de paraules i per a qui tot plegat es tracta d’una bogeria fruit de l’esclerosi.

Ben dirigits els intèrprets per José Carlos Plaza, penso que l’autor podia posar una mica més d’èmfasi en els moments feliços. O bé que l’il·luminador hagués suplert aquesta manca sortint-se una mica de la grogor que dóna el corrent de 125 watts. Gràcies a Maria Moliner i a Vicky Peña. De tot cor. —Santi Fondevila

Blackbird

Teatre Lliure: Gràcia. Fins al 10 de febrer

No era gens fàcil estrenar aquesta obra de David Harrower el passat 16 de gener en un Lliure de Gràcia amb moltes emocions condensades a la platea i al *backstage*. La imatge d’un ram de flors a l’escenari en acabar la funció en homenatge a Anna Lizaran i un Lluís Pasqual, director de la peça, del teatre i tantes coses més, sortint a saludar amarat en llàgrimes, ho diu tot. Massa tensió per a uns actors que havien de dir un text que requereix això, tensió màxima, però d’un altre tipus. Tensió de teatre, fictícia, de mentida. I Jordi Bosch (Ray) i Bea Segura (Una) anaven disparats, com si tinguessin pressa per acabar *Blackbird*, una obra gens fàcil sobre els efectes d’una relació amorosa entre una nena i un home madur.

Pasqual ha situat l’obra en un escenari brut, el menjador llefiscós d’una empresa de polígon. Ella va a buscar-lo quinze anys després de la separació. Està empipada. I ell, tremendament inquiet. La història comuna és tòpica, la de l’home i de la nena que s’entrotllen. El que no és gens tòpic és explicar la història posterior, què passa si la parella es torna a veure, sobretot si el desenllaç amorós ha estat un trauma.

L’autor juga amb el públic i ens fa sentir empatia ara per l’un, ara per l’altre. I quan pensem en el *happy end*, embolica la troca i ens planteja de nou el dubte inicial: Ray va abusar d’Una? És un pedòfil? Diu la veritat? Tres preguntes de les moltes que planteja aquesta obra tremendament ben construïda per Harrower, que Bosch i Segura aprendran a fer més bé un cop la tensió externa baixi i la interna sigui més de mentida, menys real. —A.G.

Cosmètica de l’enemic

Sala Muntaner. Fins al 24 de febrer

L’obra més romàntica de la cartellera és a la Sala Muntaner. Romanticisme autèntic. Res de tou sentimentalisme. Pura atracció a l’abisme, parafrasejant Rafael Argullol. Els primers romàntics coincideixen a donar-li forma als dimonis interiors. La bogeria adquireix identitat pròpia. El llenguatge directe i brutal que usa Amélie Nothomb a *Cosmètica de l’enemic* és només forma. Una servitud contemporània. El fons està ancorat en les mateixes pors que assotaven fa 200 anys poetes i literats: l’insuportable pes de la culpa i l’angoixa de perdre la raó. Ningú no està fora de perill, ni l’executiu que en un aeroport parisenc espera el vol a Barcelona i és assaltat per algú amb massa dades sobre la seva intimitat.

Magda Puyo i Pablo Ley controlen l’evolució de la història des de la intranscendència d’una trobada tan fortuïta com invasiva a l’atmosfera irreal d’un relat de

Soler i Ripoll, desequilibrats.

terror situat en un entorn asèptic. En canvi, la personalitat escènica dels dos personatges no és tan equilibrada. El tractament de la figura de l’assaltant és impecable, com la interpretació de Lluís Soler. Amb el punt just d’enigma. La seva presència s’imposa pel control que exerceix sobre la situació. Xavier Ripoll, l’assaltat, tendeix a mostrar les cartes des del primer minut i es veu obligat a visualitzar la seva lluita interior en una crispada coreografia. Com si Puyo hagués volgut fer un pas més —i innecessari— en l’exhibició del monstre. —Juan Carlos Olivares